

מגילת ספרי חסידות

פאר מקדושים

פקודי

פאר
מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים
הרב ירוחם פישל פשנזדא
הרב ישראל נחום צימרמן
הרב משה יוסף קמינר
הרב ישראל קרול
הרב נחמיה קרול
הרב שמואל יוסף שטרן
הרב אליהו שפירא

הרב חנוך מאיר בינקה
הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב משה אריה גומבו
הרב דב היישריק
הרב משה וקסלמן
הרב מנחם מנדל וקסלר
הרב ישראל טורובר
הרב מאיר כרמל
הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה יגיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

©

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'

ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 057-3136137

כריכה ושערים:

שילוב 052-7680880

ספר
דגל מחנה
אפרים

וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹכּוֹ לֹא נֹאמַר אֶלָּא
'בְּתוֹכְכֶם', וְגַם נֹאמַר (תהלים עח, ס) 'אֵהָל

פרשת פקודי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן. וּלְבָאֵר הַכֶּפֶל
'מִשְׁכָּן', יֵשׁ לומר עַל זֶה הַדֶּרֶךְ, כִּי
'מִשְׁכָּן' לְשׁוֹן 'הַמִּשְׁכָּה' הֵינּוּ כְּשֶׁתַּרְצֶה
לִפְקֹד אֶת הַמִּשְׁכָּה שֶׁהַמִּשְׁכָּה בַּחֲזִירְתָּךְ
כִּידוּעַ, אִזּוּ סִגְלָה גְדוּלָּה לְחִבְרָה בְּדַבְּרֵי
תּוֹרָה, וְתַכְף אַחֵר הַתַּפְלָה יִלְמַד אֵף דָּבָר
מוֹעֵט. וְזֶהוּ פְּרוּשׁ 'פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן' הַפְּקֻדָּה
הַמִּשְׁכָּה שְׁאֵתָה מִמִּשְׁכָּה בְּתַפְלָה, 'מִשְׁכָּן
הַעֲדוּת' תַּחֲבֵר עִם דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוּ
'עֲדוּת', וְלֹא יִפְנֶה תַּכְף לְגִשְׁמִיּוֹת כִּי אִזּוּ
קְרוֹב הוּא לְהַכְפִּיל חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי הַקְּלָפוֹת
מִתְקַנְאִים בּוֹ וְשׁוֹמְרִים צְעָדָיו:

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ 'הֵינִי מֵאֲנִי דִרְבֵּנָן דְּבָלוּ מִחוּפְיָא
דִּידְהוּ' (ברכות ו.) 'מֵאֲנִי' הֵם דְּבָרֵי
הַגִּשְׁמִיִּים שֶׁהֵם כָּלִים אֶל הַרוּחָנִיּוֹת, וּמִפְּנֵי
מֵה הֵם בָּלוּיִם יוֹתֵר מִכָּלִי עַמִּי הָאָרֶץ,
'מִחוּפְיָא דִּידְהוּ' הֵינּוּ מַחֲמַת קִנְאָתָם, אֵף
אִם לֹמֵד תַּכְף תּוֹרָה, מִחִבְרָה הַתַּפְלָה עִם
הַתּוֹרָה וּמִשְׁשׁ יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן,
כְּמֵאמָרָם ז"ל (ברכות ה.) 'וּבְנֵי רֶשֶׁף יִגְבִּיֶהוּ
עוֹף' (איוב ה, ז) וְאִין עוֹף אֶלָּא תּוֹרָה וְאִין

אחר התפילה
או המשכה
יתחבר לדברי
תורה כדי שלא
יתקנאו בו
החיצונים
והקליפות וע"ז
יתפרדו כל
פועלי און

רֶשֶׁף וְכו' או לְהַפּוֹךְ וְכו' א. 'אֲשֶׁר פָּקַד עַל
פִּי מֹשֶׁה', וְהַמִּשְׁכָּה צָרִיךְ לִפְקֹד אוֹתָהּ
וּלְהַסְתִּירָה בְּדַעַת, וְזֶהוּ 'עַל פִּי מֹשֶׁה':

'עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתְמָר' פְּרוּשׁ מִפְּנֵי
מֵה אֲנִי מִצְוָה אוֹתָךְ כֶּךָ וְלִמָּה כֶּךָ
קִנְאָתָם, וְתִרְץ, 'עֲבֹדַת הַלְוִיִּם', הֵינּוּ
הַמְּלִוִּים עֲצָמָם לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַבְּקוֹת
וְלוֹיָהּ, דִּרְכָם כֶּךָ הוּא לְהַעֲלוֹת הַנֶּזֶל
מִמָּקוֹם שִׁירָדוֹ שָׁם, וְזֶהוּ פְּרוּשׁ כִּי 'עֲבֹדַת
הַלְוִיִּם' הִיא 'בְּיַד' פְּרוּשׁ בְּמָקוֹם, 'אִיתְמָר'
אוֹתִיּוֹת 'אִית מַר', פְּרוּשׁ שִׁירָדוֹ הַנִּיּוֹצוֹת
קְדוּשׁוֹת לְמָקוֹם מַר וּמִשְׁשׁ מַעֲלִין אוֹתָם
לְהִיּוֹת עוֹלִין בְּסוּד בֵּן לְאָבִיו וְלֵאמֹר. וְזֶהוּ
'בֶּן אֶהְרֹן' הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְזֶהוּ הִידוּעַ כִּי שָׁם
נִאָּחֲזִים וְנִדְּבָקִים בְּשׁוֹרָשָׁם, וְלִכְךָ בַּחֲזִירַת
הַלְוִי הָעוֹבֵד וְעוֹבֵר דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת שִׁישׁ שָׁם
אַחִיזָה לְחִיצוֹנִים, מִתְקַנְאִים בּוֹ כִּי נוֹטֵל
מֵהֶם חַיּוּתָם, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְחִבְרָה עֲצָמוֹ בְּדַבְּרֵי
תּוֹרָה וְהִיא מְגִינָה וּמַצִּילָה בֵּין בְּעִידָנָא
דְּעֵסִיק וְכו' (סוטה כא.) וְתֵן לְחֶכֶם וְיִחְכַּם
עוֹד כִּי קִצְרֵתִי:

סיבת קנאת
החיצונים
בעובד ה' היא
מחמת
הניצוצות
שירדו למקום
מור שנוטל
חיותם והתורה
מגננת ומצילה

ציונים ומקורות

אמר רבי שמעון בן לקיש כל העוסק בתורה
יסורין בדילין הימנו שנאמר (איוב ה, ז) 'ובני
רשף יגביהו עוף' ואין עוף אלא תורה שנאמר
(משלי כג, ה) 'התעייף עיניך בו ואיננו' ואין רשף
אלא יסורין שנאמר (דברים לב, כד) 'מזי רעב
ולחומי רשף'.

א. 'ואמר רבי יצחק כל הקורא קריאת שמע
על מיטתו מזיקין בדילין הימנו שנאמר (איוב
ה, ז) 'ובני רשף יגביהו עוף' ואין עוף אלא
תורה שנאמר (משלי כג, ה) 'התעייף עיניך בו
ואיננו' ואין רשף אלא מזיקין שנאמר (דברים
לב, כד) 'מזי רעב ולחומי רשף וקטב מרירי'.

אף שרק צדיק
גמור יכול
להשיג סודות
מעשה המשכן
מ"מ על כל
איש ישראל
להתבונן
ולתפלת
שיאיר לו
השי"ת להבין
מעט

מעשה המשכן וכליו ומיתריו ויתדותיו
והמנוחה והקמותיו ופרוקיו, הן
הם מסרת התורה הקדושה הצפונות
ונעלמות, וזעירין ניהו שיוכל לעמוד
עליהם, איש אחד בדור וצדיק גמור וחקם
בסודות הנוראות, ואפשר אם יש קבלה
מפי רב מבהק אזי יכולין גם כן יחידי
סגלה לבא על פי הקדמת הרב לבא על
קצת מהם שרש נשמתו וקבלתו ועבודתו,

אך כל איש ישראל מחיב להתבונן ולחפש
ולתפלת להקדוש ברוך הוא שיאיר עיניו
מעט בזה הענין לפי שרשו, ויגדתי
מצאתי בארוסה היא לנו ולכל ישראל
ויותר הוא מה שהעגל רוצה לינק פרה
רוצה להניק^ד (שם קיב.), לכן חרות על
הלוחות^ה (עירובין נד.) לכל פר ישראל
לחדש בתורה ובלבד שיכונן לבו לשמים,
ואם יכשר יכשר, ויאיר עיניו בתורתו:

סליק ספר שמות

ציונים ומקורות

לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה
רוצה להניק^ד. ה. 'ואמר רבי אלעזר מאי
דכתיב (שמות לב, טז) 'חרות על הלוחות'
אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא
נשתכחה תורה מישראל, רב אחא בר יעקב
אמר אין כל אומה ולשון שולטת בהן שנאמר
'חרות' אל תיקרי 'חרות' אלא 'חירות'.
ו. מנחות קי.

ב. מגילה ו: 'אמר רבי יצחק אם יאמר לך
אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמין, לא יגעתי
ומצאתי אל תאמין, יגעתי ומצאתי תאמין'.
ג. פסחים מט: ד. 'חמשה דברים צוה רבי
עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש
בבית האסורין, אמר לו רבי למדני תורה אמר
איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני
אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות אמר

ספר
נעם
אלימלך

פרשת פקודי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן כּו'. הנה התורה לכמה פנים נדרשת*. ונראה לפרש דהנה גדולה מעשה הצדקה הנותן צדקה לצדיק השלם שעושה יחוד במדות העליונות כידוע שיש שני מדות צדיק וצדק^ג. ועל ידי הצדיק המקבל את הצדקה הוא מעלה את הה"א אחרונה שהיא אתנו בגלותנו למדת 'צדק' ונעשה 'צדקה' ואז העולם מלא ושבוע כל טוב ושלם וברכה ורחמים וחיים ובני ומזוני ושלום עד אין קץ ותכלית הנשפע על ידי הצדיק המקבל את הצדקה, ועל ידו הולכות ההשפעה לכל העולמות לכל אחד ואחד די מחסורו והצטרכותו. וזה מרמז בפסוק 'ונתנו איש כפר' כו' (שמות ל, יב) מלת 'ונתנו' האותיות למפרע הוא גם כן 'ונתנו' כנ"ל שעל ידי הצדקה בא צדקה לעולם:

והנה יש שלש מדרגות צדיקים. יש צדיק שאינו משגיח לחשב בקבלתו הצדקה לטובת והנאת עצמו אלא כל פונתו הוא כדי שישפיע על ידי זה שפע טובה לכל ישראל ותמיד נפשו ורצונו הטוב משתוקק לראות בשמחת ישראל שלא יחסר להם כל טוב, אבל מה שנוגע

ע"י שנותן צדקה להצדיק, נעשה יחוד בעולמות העליונים ונשפע כל טוב עד אין קץ

ג' מדרגות בצדיקים המקבלים צדקה ודרכם בהמשכת ההשפעות

לו להצטרכותו אינו משגיח כלל וכלל והכל בעיניו כאלו ביתו מלא ומוכן כל טוב^ב, וזה הצדיק נקרא בשם דוכרא אף שהוא מקבל, כי כל פונתו ובקשתו אינו אלא כדי להשפיע וזה הוא הזוג הידוע שיש זוג מניה וביה^ה. * ויש צדיק המקבל צדקה ופונתו גם כן להנאת עצמו כדי מזונתו ופונתו וזה נקרא בשם נוקבא מחמת שפונתו גם כן לקבל והצדיק הזה גם כן עושה יחוד להשני מדות הנ"ל על ידי קבלה לידו הצדקה. * וזהו 'וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן'^ה (שמות לה, כג) דהינו הצדיק הנקרא בשם דוכרא כנ"ל שכל הצטרכותו כאלו נמצא אצלו הכל מוכן, 'תכלת וארגמן' רמז לכל מיני טובה ואין פונתו, רק להשפיע, 'הביאו' רצה לומר צדיקים כאלו הם מביאים תמיד שפע רב כל טוב לעולם. 'וכל אשה' רצה לומר הצדיק השני הנקרא בשם נוקבא כנ"ל, רק שהוא 'חכמת לב' הינו בעבודת הבורא יתברך ובתורתו הקדושה לעשות נחת רוח ליוצרו, 'בידיה טוו' רצה לומר על ידי ידיה שמקבל הצדקה לידו הוא גם כן ממשיך השפעה,

ציונים ומקורות

הנקודות פ"ד, שער הכוונות דרושי ערבית ליל שבת דרוש ב. ה. 'וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים הביאו. וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש. וכל הנשים אשר נשא לבן אותנה בחכמה טוו את העזים'.

א. עפ"י דפוס שקלאב, בדפו"ר ליתא לתיבה זו. ב. עיין זוה"ק ח"א לב. ג. עיין להלן אגרת הקודש: 'ואם תרצה לומר אם הצדיקים שונאי בצע, מדוע לוקחים ממון מבני אדם אף אם היה נותנים להם כל היום. אהובי אחי, יש לי בזה כמה טעמים כמוסים אשר אי אפשר להעלותם על הכתב' וכו'. ד. עיין עץ חיים שער דרושי

'וַיָּבִיאוּ מִטּוֹה' הֵינּוּ הַשְּׁפָעָה, 'תִּכְלֹת וְאַרְגָּמָן' רָמָז לְכָל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת. ג', 'וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבֶן אֹתָנָה בְּחֻמָּה' רָצָה לומר הַצִּדִּיק שֵׁשׁ לוֹ נָשִׂיאוֹת לֵב בְּחֻמָּה עֲלִינָה, אֵף שֶׁכּוֹנְנָתוֹ לְקַבֵּל וְנִקְרָא גַם כֵּן בְּשֵׁם נֹקְבָא, 'טוֹו אֶת הָעֵזִים' רָצָה לומר רָמָז כְּצֶמֶר שֶׁשָּׂרְשׁוֹ הוּא מִן הָעֵזִין כִּף הַצִּדִּיק הֵנָּה מוֹשֵׁף הַשְּׁפָעָה מִהַשָּׂרֵשׁ:

וְזֶהוּ 'וְאַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן' רָמָז לְשֵׁשׁ צִדִּיקִים הֵנ"ל. 'פְּקוּדֵי' פְּרוּשׁ, מֵהַשְּׁפָעָה 'פּוֹקֵד' אֶת כָּל בְּנֵי אָדָם בְּהַשְּׁפָעָה טוֹבָה, יֵשׁ בָּהֶם שֵׁשׁ מִדְּרָגוֹת. א' 'הַמִּשְׁכָּן' הוּא מִלְשׁוֹן 'הַמִּשְׁכָּה' שֶׁמִּמֶּשֶׁיָּךְ הַשְּׁפָעָה עַל יְדֵי קִבְּלַת הַצִּדִּיק לִידוֹ וְעוֹשָׂה יְחִוּד בְּשֵׁנֵי מִדּוֹת הֵנ"ל וְזֶהוּ 'הַמִּשְׁכָּן' בְּה"א. ב' 'מִשְׁכָּן' רָמָז לַצִּדִּיק הַשָּׁלֵם וְהַגָּמוּר כֵּן"ל זֶה נִקְרָא בְּשֵׁם דּוּכְרָא כֵּן"ל וְנִקְרָא בְּלִשׁוֹן סֵתֶם וְנִעְלָם, מִחֻמַּת שְׂאִינוֹ מִשְׁגִּיחַ עַל עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ אֵינוֹ בְּעוֹלָם וְעוֹשָׂה יְחִוּד מִנִּיהַ וּבִיָּה. * הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקֵד עַל פִּי מִשָּׁה וְאַהֲרֹן שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּקְּקִים תָּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיָה כּוֹנֵנָתָם וְהַשְׁגָּחָתָם עַל עֲצָמָם: *

משה ואהרן
השתוקקו
להשפיע לבני
ולא התכוונו
על עצמם כלל

וְזֶהוּ 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּסַל לָךְ' (שמות לד, א) וְדָרְשׁוּ חז"ל (נדרים לח.) 'הַפָּסֶלֶת יִהְיֶה שֶׁלָּךְ' כו'. וַיֵּשׁ לְכוּן פְּרוּשׁ הַגָּמְרָא שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לְמֹשֶׁה כָּל מֵה שֶׁנוֹגֵעַ לָךְ לְפָרְנִסְתָּךְ לְהַצְטָרְכוֹתֶיךָ, יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּפָסֶלֶת הַמֵּאֲכָל הַנִּדְחָה מִן הַגּוֹף שֶׁלֹּא תִשְׁגִּיחַ עַל הַנוֹגֵעַ לָךְ. מִכָּאן נִתְעַשֵּׂר מִשָּׁה, פְּרוּשׁ שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוֹ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עָשָׂה כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהָיָה כָּל כּוֹנֵנָתוֹ שֶׁיִּהְיוּ מְלָאִים וְשִׁבְעִים כָּל טוֹב וְזֶה הָיָה כָּל עֲשׂוֹ שֶׁרָאָה בְּעוֹשֶׁרֶם וְטוֹבָתָם. ג' 'עֲבֹדֶת הַלְוִיִּים' הֵינּוּ הַצִּדִּיקִים הַקְּטָנִים הַנְּלוּיִם אֵל ה' לַעֲבֹדָתוֹ גַּם הֵם מִשְׁפִּיעִים שְׁפָע בְּרָכָה וְחַיִּים לְעוֹלָם וּלְכָל יִשְׂרָאֵל: *

וַיַּעֲשֵׂה לְמִזְבֵּחַ מִכָּבֶד כו'. וּמִתְחִילָה נִפְרָשׁ הַפָּסוּק (במדבר כא, ח-ט) 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף וַיַּעֲשֵׂה מֹשֶׁה נִחַשׁ הַנִּחַשֶׁת'. * וְהֵנָּה זֶה צָרִיף בְּאוֹר לְהַבִּין לְמֵה שֶׁנָּה מֹשֶׁה. וְאַקְדִּים לָךְ לְפָרֵשׁ בְּמֵה שֶׁדִּקְדָּקוֹ קִמְאַ"י בְּרֹאשִׁית בְּרָא וְכו' (בראשית א, א) 'מִתְחִילָה עָלָה בְּמִחְשָׁבָה

כבר מתחילה
עלה במחשבה
והכל היה צפוי
לברוא העולם
בדין וברחמים,
היינו צדיק
גמור ובחי'
בעלי תשובה

◆ ציונים ומקורות ◆

ויקהל ונשמט ממקומו שהי' להמסדר להציג זה בפר' ויקהל ואחר זה התורה על פר' אלה פקודי המשכן, ולקיים במקצת שמועה זו, יש לאומרה על הרה"צ ר' אלעזר ז"ל בן הנועם אלימלך, שעל כן סידר התורה על פסוק 'ויעש למזבח' שלא במקומה בפר' ויקהל, לזכרון שבפרשה זו נכבה אורו של עולם מרן המחבר ז"ל נהורא דאורייתא, ויציאת צדיק מן המקום עושה רושם להיותה נדפסת שלא במקומה'. ח. עיין של"ה בראשית תורה אור אות ט: מתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים שיתף הקדוש ברוך הוא מדת הדין במדת הרחמים כו'. קשה, מה דהוה הוה ומה לנו להזכיר מה שהיה ונתבטל. עוד קשה, וכי חס ושלום המלכה היה בדבר חס ושלום, כי

ו. 'אמר רבי חמא ברבי חנינא, לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות, שנאמר 'פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים', פסולתן שלך יהא'. וע"ע שמו"ר מו, ב: "פסל לך" הפסולת שלך משם העשיר משה'. ז. עיין אהל אלימלך אות רפט: 'ושמעתי מאיזה חסידים שעל כן אין בספר נועם אלימלך דברי תורה בפר' ויקהל יען בשבוע זאת נפטר לחיי העוה"ב הר"ר אלימלך זי"ע (והוא מעין דוגמא שלא נזכר משרע"ה בפ' תצוה וכו' יען אמר 'מחני נא מספרך' (שמות לב, ב) לזכר לדבר בעלמא לא נזכר בפ' זו), וכאשר שמעתי כן ראיתי נדפס בספר אחד שנתחדש מקרוב מביא וקורא שמועה זו, אבל הרואה בנועם אלימלך פר' פקודי נדפס דברי תורה בפסוק 'ויעש למזבח מכבר' וכתוב זה אמור בפר'

לְבָרְאוּ בַּמִּדֶּת הַדִּין כו"ט וְחִלְלִיָּה לָנוּ
לְחֹשֶׁב עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָאֶחָד
הָאֱמִתִּי הַפְּשׁוּט שֶׁיְהִי חִלְלִיָּה אִיזָה שְׁנוּי
אֲצִלוֹ, * אֶךְ הָעֶקֶר הוּא כִּן בְּאֶמֶת שֶׁצָּרִיךְ
הָאָדָם לַעֲבֹד אֶת הַבּוֹרָא בְּכָל אֹפְנֵי אִפְנֵים
לְבִלְתִּי יַחֲטֹא לִפְנֵי חִלְלִיָּה בְּשׁוּם עֲבָרָה
וְנִדְנוּד חֲטָא וְהַקְלָה שֶׁבְּקִלּוֹת יִהְיֶה בְּעֵינָיו
כַּחֲמוּרוֹת, וְזֶה הַצְדִּיק הֵיכָל יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם
אֶף עַל יְדֵי מִדַּת הַדִּין וְזֶה שׁוֹרֵת הַדִּין נוֹתֵן
שֶׁיְהִי הָאָדָם כִּן, אֲבָל בְּנֵי עֲלִיָּה הֵמָּה
מוֹעֲטִים שֶׁיְהִיוּ יְכוּלִים לַעֲמֹד נֶגֶד שׁוֹרֵת

הַדִּין, וְלִכֵּן הֵיכָל צָרִיךְ לְשַׁתֵּף מִדַּת
הַרְחָמִים, וּבְאֶמֶת בְּתַחֲלָה רָאָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּאֶחָד הַשְּׁנֵי מַדְרָגוֹת, הֵינּוּ צָדִיק
מַעֲיָקְרָא וּמַדְרָגוֹת בַּעַל תְּשׁוּבָה. וְזֶהוּ
'מִתְחַלָּה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה' כו' רָצָה לוֹמַר
מִהֶתְחַלֵּת הַבְּרִיאָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה 'לְבָרְאוּ
בַּמִּדַּת הַדִּין' קָאֵי עַל הַצְדִּיק שֶׁיָּכוֹל
לְהִתְקַיֵּם עַל פִּי שׁוֹרֵת הַדִּין, וְרָאָה שֶׁאֵין
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם מַחֲמַת שְׁטָבַע הַבְּרִיאָה
בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי לִהְיוֹת כָּלָם צְדִיקִים כְּאֶשֶׁר
כְּתִבְתִּי בְּמָקוֹם אַחֵר 'וְשַׁתֵּף מִדַּת הַרְחָמִים'

◆ ציונים ומקורות ◆

לא בן אדם ויתנחם וכו'. אמנם שמעו אלי ותחי
נפשכם. דעו כי מה שעלה במחשבה, מחשבתו
קיימת. ומתחילה אקדים מה שאמרו רבותינו ז"ל
כי הקדוש ברוך הוא מדקדק יותר עם הצדיקים
מהשאר, ומדקדק עמם כחוט השערה וכו'. וזה
מה שנאמר (בראשית א, א) 'בראשית ברא
אלהים', ופירושו, מתחילה עלה במחשבה לברוא
את העולם במדת הדין, אין הכוונה מתחילה
עלה כך ואחר כך נשתנה חס ושלום, אלא
הכוונה תיבת 'בתחילה' הוא פירוש על תיבת
'בראשית', שכוונתו הוא על שורש הדברים, כי
השורש היא התחלה להתפשטות ממנו, והשורש
הוא בנסתר ובנעלם, ואחר כך הגילוי הוא
ההתפשטות מהשורש. ואמר 'בתחילה', כלומר,
אותן בני עליה שמדרגתם הוא בהשורש הנעלם
שהוא הראשית והתחילה, דהיינו סוד עלה
במחשבה, אצלם הוא מדת הדין להיותם
מדוקדקים בדין אפילו כחוט השערה וכו'. אבל
המתרחקים מזה וכו', על אלו שיתף מדת הדין
עם מדת הרחמים. וע"ע לעיל פר' בראשית ד"ה
ויאמר אלקים, פר' חיי שרה ד"ה או יאמר
ואברהם, פר' בא ד"ה החודש הזה, ולחלן פר'
בחוקתי ד"ה או יאמר אם, פר' דברים ד"ה
ואלה הדברים, פר' האזינו ד"ה או יאמר האזינו.
ט. רש"י שם ד"ה ברא: "ברא אלהים", ולא אמר
ברא ה' שבתחלה עלה במחשבה לבראותו
במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים

מדת רחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב
ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. וע"ע בר"ר
יב, טו. י. עיין להלן פר' האזינו ד"ה או יאמר
האזינו: 'על דרך דאיתא מתחילה עלה במחשבה
לברוא במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים
ושיתף בו מדת הרחמים, וכבר דקדקו קמאי איך
שייך אצל הבורא הפשוט האמיתי שמתחילה
עלה במחשבה כך ואחר כך ראה שאין העולם
מתקיים כו', אך הענין הוא וכו', והנה לצדיקים
ראוי להם כל הטוב לפי מעשיהם הטובים להנתן
להם שכרם על פי הדין, כי רחמים נקראים
לפנים משורת הדין, הגם שעל פי הדין אין ראוי
השם הטוב ברחמיו נותן לו מתנת חנם והוא
נהמא דכסופא, אבל הצדיקים מגיע להם על פי
הדין, והבריאה היתה כדי להטיב לברואיו,
ונמצא עיקר הטובה הוא שיהיה השכר על פי
הדין שלא יהיה נהמא דכסופא, אך טבע
הבריאה היא כמו הזריעה, שעיקר כוונת
הזריעה הוא התבואה, רק שטבעה שעולה
פסולת מעורב בה, כן היא הבריאה, כדאיתא
בספר הישר לרבינו תם (שער א). וזהו מתחילה
כו' במדת הדין, דהיינו שהפירוש מתחילה היא
עיקר הדבר ותחילתו היה למען הצדיקים
העתידין להיות ויקבלו טובם בדין ובישר, וכן
הוא קיים לעד ולא נשתנה המחשבה זאת
לעולם, שכן הוא תמיד שהצדיק נוטל שכרו
בדין, אלא מחמת שהבריאה היא בשוה

ספר
מאור
עינים

צָרִיף לְהָרִים וּלְהַעֲלוֹת אֶל הַשָּׁם בְּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ זִקְבֹּךְ וְכִסֵּף וְנִחְשֶׁת הֵם דְּבָרִים גִּשְׁמִיִּים צָרִיף גַּם כֵּן לְהָרִים וּלְהַעֲלוֹת אֶל הַשָּׁם. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פרשת פקודי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְגו'.
כִּי הָיִיתָ נוֹדֵעַ שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא^א, וְהַשָּׁם בְּרוּךְ הוּא הָיָה הָיָה וְיִהְיֶה חַי וְקַיִם לְנֵצַח נְצָחִים, וְהַתּוֹרָה הִיא גַּם כֵּן כִּי, וְמֵה זֶה שָׁכַף הָיָה בָּעֵת שֶׁנַּעֲשָׂה מִשְׁכָּן, וְאִיךָ הוּא מוֹרָה לָנוּ דֶּרֶךְ הַיּוֹם, שֶׁתֵּהָא נִקְרָאת שְׁמָהּ תּוֹרָה הַמְלִמְדָנוּ דֶּרֶךְ נִלְךָ בָּהִי, וּבְיָדָי בְּכָל עֵת וּזְמַן הַתּוֹרָה מִתְלַבֶּשֶׁת לְפִי צָרֶךְ הָעֵת וּזְמַן:

כל עיני
התורה הם
נצחיים ומורים
לנו דרך לפי
צורך הזמן

וַיֵּשׁ לְפָרֹשׁ, כִּי 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא' גו' (בראשית א, א) 'בְּשָׁבִיל הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת 'רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ' (משלי ח, כב) וּבְשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוּ 'רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ' (ירמיה ב, ג). הֵינּוּ, שְׁדִרְךָ מִשָּׁל, הַמְלִיךְ אִם יֵשׁ לוֹ בָּנִים מִשְׁכִּילִים שְׂיִכּוּלִים לְהִנְהִיג אֶת מַלְכוּתוֹ יֵשׁ לוֹ לְהַמְלִיךְ נַחַת יוֹתֵר מֵאֵלּוּ מִנְהִיג בַּעֲצָמוֹ. וְאֵנּוּ נִקְרָאִים בָּנִים לְמָקוֹם^ה. וְזֶהוּ 'אֵין טוֹבָה בָּאָה לְעוֹלָם אֶלָּא בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל', הֵינּוּ שְׁעוֹשִׂים

העולם נברא
בשביל ישראל
דהיינו שהם
ינהיגו העולם
ויעשו שבייל
להמשיכת שפע
באמצעות
התורה

ציונים ומקורות

התורה 'תורה', לשון מורה דרך, פי' שמורה לנו הדרך איך נבוא לדבקות הש"י. וע"ע אור תורה (מעזריטש) אגדות חז"ל ד"ה כל העוסק. וע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה אבל באמת: כי בחינת מה שנקרא תורה להיותה מורה דרך לעבודת השי"ת ונותנת עצה לדבקה בהשי"ת לא לזולתו. ד. אותיות דרבי עקיבא: 'מה תלמוד לומר 'בראשית' בשביל שלושה שנקראו ראשית, ואלו הן תורה וישראל ויראה, תורה מנין שנאמר (משלי ח, כב) 'ה' קנני ראשית דרכו'. ישראל מנין שנאמר (ירמיה ב, ג) 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתה' וכו'. וע"ע רש"י בראשית א, א ד"ה בראשית. ה. אבות פ"ג מי"ד: 'חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר (דברים יד, א) 'בנים אתם לה' אלהיכם'. ו. תשובות הגאונים (מוסאפיה) סי' צח, עין יעקב ברכות נט. בפירוש הכותב: 'ורבנן אמרו אין טובה באה לעולם אלא בשביל ישראל'.

א. זוה"ק ח"ג עג. 'בגין דאורייתא כולא שמא דקודשא בריך הוא, וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא'. וע"ע שם ח"ב פז. וע"ע רמב"ן בהקדמה לפירוש התורה: 'יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחד, כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק 'בראשית' יתחלק לתיבות אחרות, כגון 'בראש יתברא אלהים', וכל התורה כן, מלבד צירופיהן וגימטרייתיהן של שמות' וכו' עיי"ש. ב. ע"ע יושר דברי אמת אות לב: 'נודע מה שאמר הבעש"ט ז"ל וכו', שכל המצוות הן נצחיות בשכל, אף שבפועל הם בזמן ובמעשה, בשכל הם תמיד נצחיים, כי התורה הוא אלהותו, ואלהותו היא נצחיות, כמו שאומרים כל תלמידי הבעש"ט בשמו שכל התורה צריכה להימצא תמיד בכל זמן בדרך חכמה ושכל, שיש ללמוד מכל מצוה רמזיה'. ג. עיין כתר שם טוב ח"ב אות שכ: 'דעל כן נק'

בְּדַכְתִּיב (שמות כה, ח) 'וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ
'וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם' בְּתוֹכּוֹ לֹא נֶאֱמַר 'כו', י'^א,
'וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' (שם כט, מה) י'^ב,
'הֵיכַל ה' הֵיכַל ה' הֵמָּה' (ירמיה ז, ד):

וְהִנֵּה זֹאת אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת הָאָדָם מְשַׁכֵּן
אֶל הָאֱלֹהִים בְּעוֹד הַיָּצֵר הָרַע בְּתוֹךְ
הָאָדָם, כִּי 'קָצֵר הַמָּצָע מִהַשְׁתַּרְע' (ישעיה
כח, כ) 'מִהַשְׁתַּרֵּר עָלָיו שְׁנֵי רָעִים' (יומא
ט:), לִכֵּן נֶאֱמַר (תהלים לד, טו) 'סוֹר מִרָע'
שְׂיִבְעֵר הָאָדָם הָרַע מִקְרָבוֹ, וְאִזּוֹ יוֹכֵל
לְהִיּוֹת שֶׁהָשֵׁם בְּרוּךְ הוּא הַנִּקְרָא 'טוֹב ה'
לְכָל' (שם קמה, ט), לְהִיּוֹת שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ
הָאָדָם, וְזֶהוּ אַחֲרֵי שִׁיקִּים 'סוֹר מִרָע' אִזּוֹ
'וַעֲשֵׂה' הַתִּקָּן שֶׁיִּהְיֶה 'טוֹב' ה' בְּתוֹכָךְ י':

רק אחר
שיבער האדם
הרע מקרבו
יוכל להיות
משכן לה'

שְׂבִיל לְהוֹרִיד הַשֹּׁפֵעַ לַמָּטָה! וְזֶהוּ 'תָּנוּ עֹז
לְאֱלֹהִים' (תהלים סח, לה) 'יִשְׂרָאֵל מוֹסִיפִין
כַּח בְּפִמְלִיָּא שֶׁל מַעְלָה!'. וְלָזֶה נָתַן לָנוּ
הַתּוֹרָה, כִּי עַל יְדֵי אֲמָצְעוֹת הַתּוֹרָה נוֹכַל
לְהוֹרִיד שֹׁפֵעַ לַמָּטָה. וְגַם הַמְּלָאכִים אֵינֶם
אוֹמְרִים שִׁירָה לְמַעַלָּה עַד שִׁישְׂרָאֵל
אוֹמְרִים לַמָּטָה שִׁירָה, 'בְּרֵן יָחַד כּוֹכְבֵי
בָקָר' גו' (איוב לח, ז) הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְשָׁלוּ
לְכוֹכְבִּים, וְאִזּוֹ 'יִרְיעוּ בְּנֵי אֱלֹהִים':

וְזֶהוּ כּוֹנֵן הַבּוֹרָא שֶׁבָּרָא כָּל הַנִּמְצָאִים
'בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל'
כו'. וְהִנֵּנוּ תִכְן הַכּוֹנֵן שֶׁל הָשֵׁם בְּרוּךְ הוּא
לְבָרָא אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל מְשַׁכֵּן אֶל הָשֵׁם בְּרוּךְ הוּא,

כוונת הבורא
שהיה כל אחד
מבני משכן
לה'

◆ ציונים ומקורות ◆

מהאנשים צדיקים אשר נפשותיהם משכנות
לאביר יעקב'. יב. וראה עוד מלכים א ו,
יא-יג: 'ויהי דבר ה' אל שלמה לאמר. הבית
הזה אשר אתה בונה אם תלך בחוקותי וגו',
ושכנתי בתוך בני ישראל'. ובאלשיך שם: 'אמר
לו ענין מאמר ירמיה הנביא 'היכל ה' היכל ה'
המה', לומר כי אין מושב ההיכל ה' הבית של
בנין, כי אם האנשים אשר הן הם מושבו יתברך
אשר ישכון בהם, וכמאמרנו על פסוק 'ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם' ולא אמר בתוכו. וזה
יאמר 'ויהי דבר ה' אל שלמה לאמר', כלומר
כי מה שראוי 'לאמר' הוא, 'הבית אשר אתה
בונה' אינו של אבנים, כי אין מושב ה' בבית
אבנים, תחזה כי 'אם תלך בחוקותי' כו',
הליכתך בחוקותי כו' הוא הבית, כי היכל ה'
אתה, על ידי כן 'והקימותי את בריתי' כו' כי
'ושכנתי בתוך בני ישראל' ממש בקרבם, ולא
בבית'. יג. ע"ע לעיל פר' ויצא ד"ה וצריך
תחילה: "סור מרע ועשה טוב" דהיינו שיעזוב
את הרע בלב שלם בלי שום זיוף, ואז 'ועשה
טוב' רצה לומר ועשה מקום שישרה בו הטוב
הוא הבורא ברוך הוא שנקרא טוב, שנאמר
'טוב ה' לכל'.

ז. עיין לעיל פר' ויקהל ד"ה ובאמת ממדבר.
ח. ראה זוה"ק ח"ב לב: 'דהא כד ישראל עבדין
עובדין דלא כשרן, כביכול מתישין חילא
דקודשא בריך הוא, וכד עבדין עובדין דכשרן,
יהבין תוקפא וחילא לקודשא בריך הוא, ועל
דא כתיב 'תנו עוז לאלוקים' במה, בעובדין
דכשרן'. ט. 'ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל
בני אלהים'. י. ראה חולין צא: 'ואין מלאכי
השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו
ישראל למטה, שנאמר 'ברן יחד כוכבי בוקר'
והדר 'ויריעו כל בני אלהים'. וברש"י: "כוכבי
בקר', ישראל המשולים לכוכבים'. יא. ראה
אלשיך שם: 'בשום לב אל אומרו 'ושכנתי
בתוכם' ולא אמר בתוכו, והוא כי הגה שמעתי
לומדים מכאן כי עיקר השראת שכינה באדם
הוא ולא בבית, מאומרו 'בתוכם' וכו'. כי הלא
היכל ה' המה, וכאשר המה ראויים להשרות
שכינה בנשמותם, ישתלשל ויתפשט השפע אל
היכל ה', כי למענם להיות אתם משכן את שמו
יתברך במקום ההוא, כי נפשותם הם המשכן
האמיתי, ומהם יתפשט אל המקום המיוחד
ההוא וכו', וזהו 'ושכנתי בתוכם', כי אין הוא
יתברך עושה עיקר מהעצים ואבנים, כי אם

התשובה היא שהש"ת ישוב לשכון באדם כמו קודם שנולד שהיה אז משכון להש"ת

וְכָלֹּךְ כָּל הַקָּצִין וְאֵין הַדְּבָר תָּלוּי אֶלָּא בְּתִשְׁבּוּבָה' (סנהדרין צז:). ומהו הַתִּשְׁבּוּבָה, כִּי הִנֵּה הָאָדָם בְּהִיּוּתוֹ בְּכַטָּן אָמוּ הָיָה 'נֶר ה' דְּלוּק עַל רֹאשׁוֹ וְצוּפָה וּמִבֵּיט מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ וּמִלְמַדִּין אוֹתוֹ כָּל הַתּוֹרָה כְּלֵה"י, הוּא מַחֲמַת שְׁהִיָּה אֲז מִשְׁכָּן לְהֵשֶׁם בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא הֶנֶר שֶׁעַל רֹאשׁוֹ, וְלֹאֲחֵר שְׂיִצָּא מִמֶּעִי אָמוּ 'לִפְתַּח חֲטָאת רִבְּקָן' (בראשית ד, ז) וְיִבָּא מִלְּאָךְ וְסִטְרוֹ עַל פִּיו וּמִשְׁכָּחוֹ בְּכַדִּי שְׁיִהְיֶה לוֹ בְּחִירָה, שְׁיִהְיֶה לוֹ שֹׁכֵר וְעֹנֵשׁ. וְצָרִיךְ הָאָדָם לַעֲשׂוֹת תִּשְׁבּוּבָה לְהַשִּׁיב אֶת הֵשֶׁם אֵלָיו כְּבָרָאשׁוֹנָה. וְזֶהוּ 'וְשָׁב ה' שְׁבוּתֶךָ' (דברים ל, ג), וְהַשִּׁיב לֹא נֶאֱמַר כִּי אִם 'וְשָׁב'י, הִנֵּנוּ שְׁלֹאֲחֵר

הַתִּשְׁבּוּבָה יָשׁוּב הֵשֶׁם בְּרוּךְ הוּא לְשִׁכָּן בְּתוֹךְ הָאָדָם:

וְהִנֵּה עֶקֶר הַתִּשְׁבּוּבָה הִיא עֲזִיבַת הַחֲטָא בְּלִב שְׁלֹם וְחִרְטָה"י, כִּי מֵה שִׁפְתָּבוּ בְּסִפְרִים"י תַּעֲנִיתִים לְתַקֵּן חֲטָא, הוּא מַחֲמַת שְׁבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי הוּא לַעֲזֹב בְּאֶמַת הַחֲטָא וְלִהְתַּחַרֵּט בְּאֶמַת כִּי אִם אֲחֵר שְׂיִסְגֶּף אֶת עֲצָמוֹ, וְאֲז נִכְנָע לִכְבוֹ הָעֶרֶל וְיִוְכַל לְחַרֵּט וְלַעֲזֹב הַחֲטָא בְּאֶמַת. וְשָׂרֵשׁ הַדְּבָרִים, כִּי הָאָדָם נִבְרָא עַל פִּי דְבָר ה' וְהוּא נִקְרָא 'חֲקִיקָא'י, עַל דֶּרֶךְ 'גְּלִיף גְּלִיפָא בְּטִיְהִרָא עֲלָאָה' (זוה"ק ח"א טו.). וְהִנֵּה הָאָדָם כְּאֶשֶׁר חֲטָא נַעֲשֶׂה מֵת, כִּי מַחֲמַת הַחֲטָא נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ הַחַיּוּת הֵשֶׁם בְּרוּךְ הוּא, וְאַחֵר הַיּוֹדִי דְּבָרִים עַל פִּה"א: (חֲסֵר)

עיקר התשובה הוא עזיבת החטא וחירתה בלב שלם אך א"א שיהיה כן באמת כי אם אחר שיסגף עצמו

◆ ציונים ומקורות ◆

יז. נדה ל: 'דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו, לפינקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו וכו', ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, שנאמר (איוב כט, ג) 'בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חושך' וכו', ומלמד דין אותו כל התורה כולה שנאמר (משלי ד, ד) 'וירוני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצוותי וחייה', ואומר (איוב כט, ד) 'בסוד אלוה עלי אהלי' וכו', וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. טו. עיין סנהדרין צא: 'ואמר לו אנטונינוס לרבי מאימתי יצר הרע שולט באדם וכו', משעת יציאה. אמר רבי, דבר זה למדני אנטונינוס ומקרא מסייעו, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. טז. ראה מגילה כט. 'תניא רבי שמעון בן יוחי אומר בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו שכניה עמהן וכו', ואף כשהן עתידין ליגאל שכניה עמהן, שנאמר 'ושב ה' אליהן את שבותך' והשיב לא נאמר אלא בשפתיו, ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

יז. נדה ל: 'דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו, לפינקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו וכו', ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, שנאמר (איוב כט, ג) 'בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חושך' וכו', ומלמד דין אותו כל התורה כולה שנאמר (משלי ד, ד) 'וירוני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצוותי וחייה', ואומר (איוב כט, ד) 'בסוד אלוה עלי אהלי' וכו', וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. טו. עיין סנהדרין צא: 'ואמר לו אנטונינוס לרבי מאימתי יצר הרע שולט באדם וכו', משעת יציאה. אמר רבי, דבר זה למדני אנטונינוס ומקרא מסייעו, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. טז. ראה מגילה כט. 'תניא רבי שמעון בן יוחי אומר בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו שכניה עמהן וכו', ואף כשהן עתידין ליגאל שכניה עמהן, שנאמר 'ושב ה' אליהן את שבותך' והשיב לא נאמר אלא בשפתיו, ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

ספר
זכרון
זאת

בשמינית שבת
יכולים לפעול
שגם בימות
החול יהיה כל
טוב ולא יחלו
משניי האויר

וַיַּזְדּוּר פֶּרֶשׁ שְׁנֵי 'לֹא יִשְׁבְּתוּ', לְמַטָּה. דְּהֵנָּה
פֶּרֶשְׁנוּ 'בְּיוֹם הַנִּיחַ ה' לָךְ מַעֲצָבְךָ
וּמִרְגָּזְךָ' כו' (ישעיה יד, ג), פֶּשׁוּט דְקָאֵי עַל
שְׁבֻתִי, וַיֵּשׁ לְפָרֶשׁ 'בְּיוֹם' פֶּרוּשׁ בְּהַשְׁבָּת,
'הַנִּיחַ ה' לָךְ מַעֲצָבְךָ' בְּיָמֵי הַחֹל אֶפְלוּ,
וְכֵן 'מִרְגָּזְךָ' כו', כִּי בַשְׁבָּת קִדְשׁ בְּעֵת
רָצוֹן תִּפְעַל כָּל טוֹב. וְזֶה יֵשׁ לְפָרֶשׁ 'לֹא'
פֶּרוּשׁ אִם לֹא כֵּן, כִּי אִם יֵשׁ שְׁנֵי הָאוֹיֹר
חֲלִילָה, מֵהַ תַּעֲשֶׂה, 'יִשְׁבְּתוּ', וְרֹאוּ
לְשִׁבְתָּ וּבַשְׁבָּת יִתְקַנּוּ לְהִיּוֹת בְּרִיאֹת
הַגּוֹפִים כְּרֹאוּ:

וְזֶה יֵשׁ לְפָרֶשׁ 'לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ' פֶּרוּשׁ לֹא
תִנְיָחוּ לִבְעֹר אֵשׁ הוּא דִּין ט', 'בְּכָל'
מִשְׁבְּתֵיכֶם' אֶפְלוּ בְּמָקוֹם שְׁחוּטָאִים,
בְּאַיִזָּה כַּח, 'בְּיוֹם הַשְׁבָּת':

השמיטה

בנתינה לדבר
מוצא אין נחסר
האדם כלל

וַיֵּשׁ (שמות לה, ה) קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה
כו' י"ח. כִּמּוּ שְׁאִיתָא בְּבַעַל הַטּוֹרִים
(שמות ל, יב) ט' וְנִתְּנוּ גַם לְמַפְרַע וְנִתְּנוּ, כִּי
כָל הַנוֹתֵן לְדָבָר מִצְוָה נוֹתֵן לוֹ גַּם כֵּן וְאֵין
חֶסֶר לוֹ כָּלֵל. וְזֶה 'קָחוּ' עַל יְדֵי 'מֵאֲתָכֶם'
תְּרוּמָה לֵה''. וְאַפְשָׁר רְאִיתִי זֶה בְּסִפּוֹר:

פרשת פקודי

הצדיק צריך
להישמר מכל
חטא כדי
שתשרה
השכינה בתוכו

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן כו' (שמות לח,
כא) א'. יֵשׁ לְפָרֶשׁ, דְּהֵנָּה הַצִּדִּיק
צָרִיךְ לְרֹאוֹת שְׁנֵי דְבָרִים², אֶחָד שְׁתִּיהִי

ולפעול
להשלים רצון
ה' להגביר
קדושתו בעולם
ולפעול ישועות

נִפְשׁוּ מִטְהָרָת וּמִנְקָה מַעֲוֹן וּמִכָּל הִרְהוּר
רַע וְכִיּוּצָא בְּזָה, שְׁיִהִי מוֹכֵן לְהַשְׁרָאָה
קִדְשָׁתוּ יִתְבָּרַךְ עָלָיו וּבִתּוּכוֹ, וְעוֹד צָרִיךְ

ציונים ומקורות

יד. לעיל פר' נח ד"ה ויש לפרש עוד: ויש לפרש
עוד בסיפא דקרא בדרך הלצה 'לא ישובתו',
דהנה איתא במוהר"ם אלשיך ז"ל על 'מה היה
העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה', פי' הוא
ז"ל, דהנה נברא כל הגשמיות, וכל הווייתם
וחיותם הוא הקדושה העליונה, והוא השבת
מרכז האמצעי כידוע, וזה 'מה היה העולם חסר
מנוחה' כו', וזה י"ל דהנה הבטיח על בריאת
העולם כנ"ל, 'עוד כל ימי הארץ' כו', ואמר 'לא',
פי' אם לא יהיה כן, 'ישובתו', פי' יקיימו מצות
שבת כתקנה יתוקן הכל בעזרת אל יתברך.
טו. ראה זוה"ק ח"א מת. 'תו אמר רבי שמעון, על
דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי איהו וכו',
הכי הוא ודאי, ועל דא שמיטה ויובל דוגמא דא
בדא, ושבת ועלמא דאתי הכי הוא, וההוא
תוספת דנשמתא מרזא דזכור, קא אתיא על האי

סוכת שלום דנטיל מעלמא דאתי, ודא תוספת
יהבת לעלמא קדישא, ובההוא תוספת חדאן
ויתנשי מנייהו כל מילין דחול וכל צערין וכל
עקין, כמה דאת אמר 'ביום הניח ה' לך מעצבך
ומרגזך ומן העבודה הקשה' וגו'. וע"ע ח"ב פט.
טז. עיין פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"א
ערך אש: 'בכל מקום שנמצא אש סתם הוא
בגבורה, והוא שם מורה על הדין, כאש בחזקו'.
יז. בדפו"ר נדפס בסוף חומש דברים. יח. 'קחו
מאתכם תרומה לה'. יט. 'ונתנו', אם תקראנה
למפרע יהיה גם כן 'ונתנו', לומר לך מה שאדם
נותן לצדקה יחזור אליו, ולא יחסר לו בשביל זה.
א. 'אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד
על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן
הכהן'. ב. ע"ע לעיל פר' בראשית ד"ה והנה
כתבנו: 'והנה כתבנו על 'ממולח טהור קודש'

יותר מזה לפעל השלמת רצון אל, לראות להגביר קדשתי יתברך בעולם ולפעל תשועות ישראל ונסים ונפלאות:

וזה 'אלה פקודי המשכן, לשון פקודי ה' 'ישרים' (תהלים יט, ט), 'פקודי המשכן' להיות משכנו עלינו, 'משכן העדת' פרוש גם להיות משכנו עלינו בדרך זה לפעל נסים ונפלאות לטובות ישראל וזה עדות להשראת שכינה בתוכנו שעונה לכל קראנו:

אשר פקד כו' עבדת הלוים הם הדבוקים בה', 'פיד איתמר' לשון 'אתמר', פרוש על ידי למוד הגמרא, 'בן אהרן הכהן' פרוש שיהיה

כשפועלים נסים לטובת ישראל זהו עדות שהשכינה שורה בתוכנו

ניסים ונפלאות נפעל ע"י הצדיקים הדבוקים בה' ע"י לימוד הגמרא ואוהבי שלום

מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום כו', כי התלמידים נקראים בנים, וזה 'בן אהרן הכהן':

ועוד יש לפרש קרוב לזה, דהנה יש שני מיני צדיקים, אחד שהוא בדבקותו יתברך, ומהשגתו רוממות אל יתברך בא לעבדות ולקיום התורה, וכמו האבות והקדם מתן התורה, וכמו שאיתא בחובת הקבוצה. ויש פשוט שמקיים כל מה שכתוב בתורה. אך זה צריך לזהר שלא יעבר אפלו מעט מזער, אך תשובה מועיל:

כי הנה איתאי בשם האר"י ז"ל באחד שדנוהו אחר כמה שנים על שלא

יש צדיקים שמרוב דבקותם באים לקיום התורה, ויש שמקיימים בפשטות כוה שכתוב והם צריכים להזהר יותר

בשמים דנים את הצדיקים גם על דקדוקים קלים

ציונים ומקורות

הקדמה כב: 'פעם אחרת אמר לנו, שהיה רואה בעיניו חכם אחד גדול מדור שלפנינו זה כמה שנים, שהגיע זמנו להעלות עתה למחיצה יותר עליונה ממה שהיה בתחילה, ולכן עתה בעת ההיא עצמה ראה בעיניו שחזרו להענישו על דקדוקי מצוות קלות כנ"ל כדי להעלותו אל המעלה הגדולה ההיא, כי כפי ערך המעלה שמעלים אותו צריך שיזדכך יותר אפילו בדקדוקי מצוות כחוט השערה כנ"ל. ומכלל הדברים שהיה נענש אז, לשתי סיבות, האחת על שהסיח עצמו מן התפילין באומרו 'יהי רצון מלפניך שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה', כמו שאומרים אחר קדושת ובא לציון גואל, ולהיותו מכוי בתפילה ההיא, הסיח דעתו מן התפילין, ונענשין על זה הדקדוק הקל. ומה יעשה מי שאינו מכוי בתפילתו ולא בתפילין שעל ראשו. גם נענש, לפי שיום שבת אחת יצא לרשות הרבים, ונכנס מעט עפר תוך מנעליו, והלך בו ארבע אמות ברשות הרבים בלי כוונה. ובוהו הבין כי אין מנוחה אל הצדיקים בעוה"ב כמ"ש ז"ל (מו"ק כט.) על פסוק (תהלים פד, ח) 'ילכו מחיל אל חיל'. והטעם הוא, כי בכל מדרגה ומדרגה שעולים צריכים מירוק מחדש כנ"ל.

(שמות ל, לה) כי צריך האדם שני דברים, אחד לגרום נחת רוח לפניו יתברך, ואחד לראות שתהיה נפשו מטוהרה ולהתדבק בו יתברך שתהיה עבודתו רצויה לפניו יתברך וזה 'טהור', 'קודש' הוא על השלמת רצונו, כדאיתא בספר שערי קדושה (ח"א שער ג) שזה נקרא 'קדוש' מי שכל כוונתו להשלים רצונו. וע"ע פר' כי תשא ד"ה כתיב מי יתן לי אבר וד"ה וקנמן בשם. ג. אבות פ"א מ"ב: 'הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה'. ד. עיין ספרי פר' ואתחנן לד: 'לבניך' (דברים ו, ז) אלו תלמידיו, וכן אתה מוצא בכל מקום שהתלמידים קרויים בנים'. ה. עיין שער עבודת האלוקים פ"ו. וע"ע לעיל פר' וישב ד"ה ואפשר עוד לומר: 'העיקר הוא דבקות כדאיתא בספרים ובזהר (ח"ב נה) 'לית פולחנא קמי קוב"ה אלא רחימי', וכן איתא בחובת הלבבות יעו"ש שקאמר שזה מדרגות האבות כי הם השיגו על ידי דבקותם בהבורא ב"ה גם התורה, והעיקר שלהם היה הדבקות, על כן אנו הלומדים מתייחסים ומבקשים מה' יתברך בזכות אבות שהם לא היה להם התורה'. ו. פרי עץ חיים שער התפילין פ"י. וע"ע שער הגלגולים

זכר בתפלין בשעת אמירת 'ולא ניגע לריק'. אמת ששמעתי בשם הרב הגאון פאר הגוֹלָה ז"ל אב בית דין ממדינת ניקלשפורג שאמר לו זקן אחד טעם על דוקא ב'ולא ניגע לריק', כי בזה מתקן עון קרי בזכרו בתפלין שם. ואמר כי 'ריק' מרמז פן, יו"ד על יו"ד של הקשר של יד, וקו"ף ורי"ש הוא גימטריא שיי". ונראה לומר שארבעה אותיות מרמז בד' של הקשר. ויש עוד, כי איתא" שדנו את אחד על שנכנס חול במנעלו בשבת ולא דקדק:

ואפשר לומר דוקא במי שהוא צדיק במה שמקיים כל הכתוב, מה שאין פן מי שכל עצמותו הוא לפעל רצון אל ברוך הוא באהבתו אותו אפשר אין מדקדקין עמו כל כך, כי אם ירצה

הצדיק שכל עצמותו היא לעשות רצון ה' באהבה אין מדקדקין עמו כ"כ שאם ירצה לדקדק יוכלל מדבקותו

הוא לדקדק בדקדוקים כאלה יכלל מדבקות הבורא ברוך הוא". ואיתא (ברכות נד.) "ואהבת כו' בכל נפשך" (דברים ו, ה) אפלו הוא נוטל את נפשך, ופרשנו בשם גדול אחד אפלו האהבה נוטל את הנפש ממשי, פרוש שלא יבטל מהדבקות בשביל שהיצר הרע מראה לו חטא שיעצב, וכן הנ"ל פיוצא בזה. ויעין בחובת הלכות (שער עבודת האלוקים פ"ג) הפרש מי שעובד מהשכל הוא מהדבקות מהעובד רק מהכתוב וצוויא:

והנה המקום מה שכתוב נקל אצל גאון. מה שאין פן מי שעובד על ידי אהבתו יתברך, שמשגי רצון אל וטובותיו ורוממותו יתברך וחקמתו שאין לה שעור, והוא כאין נגדו, אפלו פן גמל לו טובות בלי שעור, זה הוא שפל בעיניו,

כשמקיים רק מזה שכתוב יכול לבוא לגאון וכשעובד מאהבה משיג גדולת ה' וטובותיו ונעשה שפל בעיניו

ציונים ומקורות

או גדולה להפחידו ולבטלו מאהבה, יחשוב כן, הלא אוהב בכל נפשך, אפילו נוטל האהבה את נפשו, ולא יבטל בשביל זה. יא. 'והכניעה שתהיה מחמת הערת השכל ודרך הראייה קרובה אל האלהים ורצויה יותר לשבעה פנים, אחד מהם, שהעבודה שתהיה מהערת התורה, אפשר שיהיה האדם מכין בה לשם שמים, ואפשר שתהיה כוונתו לחנופה ולשבח בני אדם וכו', אך העבודה שהיא מצד הערת השכל לא תהיה כי אם מיוחדת לשם שמים וכו'. והשני, כי עבודה שהיא מהערת התורה לא תהיה אלא אחר הייחול בגמול וכו', ואשר תהיה מהערת השכל לא תהיה כי אם לנדיבות הנפש ורצונה להשתדל בכל יכולתה בעבודת אלהים לשמו, אחר ידיעה והבנה וכו', והשלישי, כי העבודה, שהיא מן התורה בלבד, יהיה הנראה ממנה על האברים מן המעשים הטובים יותר ממה שהוא צפון בלב מעבודת האלהים, והעבודה שתהיה מן השכל הצפון בלב כפליים ממה שנראה ממנה על האברים וכו' עיי"ש.

ז. תפילת ובא לציון. ח. שער הגלגולים שם. וע"ע שער הכוונות דרושי קידוש ליל שבת דרוש א. ט. עיין צוואת הריב"ש: 'ואל ירבה בדקדוקים יתירים בכל דבר שעושה, שזה כוונת היצר לעשות לאדם מורא שמה אינו יוצא בדבר זה, כדי להביא אותו לעצבות, ועצבות היא מניעה גדולה לעבודת הבורא יתברך'. י. עיין לעיל פר' בא ד"ה ויסעו מרעמסס: 'והנה באהבה כתיב 'אהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך', ושמעתי הפי' 'אפילו נוטל נפשך' ממש, וזה 'כל מעשיך יהיו לשם שמים' (אבות פ"ב מ"ב), וזה 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג, ו) אפי' לדבר עבירה' (ברכות סג.), פי' שהנה יש אדם בשביל יראת חטאו תמיד אין לו שום אהבה, כי תמיד דואג ומתפחד אולי חוטא בזה, והנה זה צריך לפעמים, משא"כ כשאפשר לעבוד באהבה יותר טוב הרבה, כי זה עיקר רצונו, וזה 'לית פולחנא קמי קוב"ה אלא רחימא', וכן איתא 'כל מה שברא בעולמו לא ברא אלא לקילוסו', וזה אי אפשר בלא אהבה, ואם מזכיר אותו היצה"ר באהבתו שום עבירה קטנה

ספר
אהב
ישראל

בחינה הוא כלול מיו"ד, נמצא דיו"ד
פעמים מ"ה עולה ת"ן^י, והבן זאת. הרי
מרמז לנו הפתוב דהמשפן להשראת

השכינה עקר הוא האדם, והוא כלי
לפנימית הוא הנשמה שכל אחד כלול
מיו"ד והוא ת"ן:

פרשת פקודי

אלה פקודי המשפן וגו' פקד על פי משה
גו'. הנה באמת אמרו חז"ל (ב"מ מב.)
ד'אין הפרכה שורה בדבר המדוד והשקול
והספור, והנה כאן במלאכת המשפן
שנעשה הכל על פי חשבון ובמדה
הקצובה, ואף על פי כן היתה הפרכה
שורה בה:

במשכן שרתה
הברכה אף
שהיה ספור
ומדוד

דהנה כתיב (שה"ש ז, ה) 'ענין ברכות
בחשבון, דבאמת שרש העין רעה
הוא כמו בלעם הרשע, דבכל מקום שנתן
עינו היה שולט שם מארה וקללה רחמנא
לצלן^א, מפני שהרשע הזה במה שהסתפל
באיזה דבר הפרידו משרשו העליון של
מקור החיים, מחמת שהיה להוט ומתאנה
לאותו דבר והיה הדבר נחשב בעיניו, ולא
היה מסתפל בחיות הפנימי שבתוכו שהוא
כח עליון משמו יתברך המחיה אותו. אף
גבי זרע ישראל עם סגלתו כתיב 'ענין
ברכות בחשבון, אף בדבר שיש בו חשבון
ובא לגדר מנין ומספר, אף על פי כן אינו

כשהרשע
מסתכל באיזה
דבר מפרידו
משורש החיים,
אך בהסתכלות
ישראל נמשך
ברכה

מזיק הסתכלות הזה, מחמת שהאיש
הישראלי בכל דבר שהוא רואה ומסתכל,
אז הוא רואה כח הבורא יתברך הנמצא
בו ומחיה אותו, וכיון שמדביק הדבר
ההוא לשרשו, אז בראה זו אדרבה עוד
ממשיך שפע וברכה ממקור עליון על
הדבר ההוא. וזהו שאמר הפתוב 'ענין
ברכות בחשבון, הינו שהענינים שלף נעשו
כמו ברכות ומקורות ההשפעה אף בדבר
שיש בו חשבון:

וזהו שאמר הכתוב 'אלה פקודי המשפן,
רצה לומר שנמנה במשפן כמה
פעמים כל דבר, ונעשה הכל בחשבון, ואף
על פי כן היתה הפרכה והשכינה שורה
בו, ואדרבא שהיה המנין צריך גבוה ובמנין
זה נתוסף בו קדשה, וזהו שאמר 'אשר
פקד על פי משה, מחמת שיצא המנין
מפי משה שהיה בקדשה ובדבקות העליון,
ולא עוד אלא שעל ידי המנין נתוסף בו
ברכה^ב, והבן:

ע"י בניין
המשכן ניתוסף
בו ברכה כיון
שהיה ע"י
מש"ר

ציונים ומקורות

כשלהובא שצי ליה, דהא לית עינא בישא
בעלמא בעינא דההוא רשע. ב. עיין זוה"ק ח"ב
רכב. 'משכן העדות אף על גב דקיימא
בחושבנא, הואיל ואתפקד על ידא דמשה, כל
שכן וכל שכן דשריין ביה ברכאן, ועל דא כתיב
'אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על
פי משה".

כו. עיין עץ חיים שער פרקי הצלם פ"א: 'כבר
נודע כי כל ספירה כלולה מ', וי' מי' עד אין קץ.
וע"ע ספר הליקוטים פר' תולדות בפסוק ויאהב
יצחק: 'ת"ן עולה עשר פעמים מ"ה, כל בחינה
ממנו כלול מעשר'.

א. עיין זוה"ק ח"ג רו: 'עניני דבלעם חייבא עינא
בישא בכולא, בכל אתר דהוה מסתכל

עוד יש לאלוה מילין בפסוק הנ"ל.
 דלכאורה אינו מובן הפונה של
 משה רבינו עליו השלום ראש כל הנביאים
 לעשות חשבון מנדבות המשפן, ומי
 הכריחו לזה, ובדאי הכל בחכמה עשה:
ובהעיר לב יש לומר, כי הנה ידוע
 שתבנית המשפן וכל כליו הכל
 היה מכון ומרמז לכל העולמות הקדושים
 העליונים¹, וכמו שהעולמות העליונים הם
 בחינת אלהות, וכלם בשם קדש נקראים,
 אך על כל פנים מדרגות מדרגות יש זה
 למעלה מזה בסוד עלה ועלול, וכלם
 מקבלים דין מן דין, וכל עולם הוא
 בבחינת יותר קדש מעולם שלמטה ממנו
 בבחינה ומדרגה, וכמו כן בהמשפן היה
 בחינת קדשי קדשים ובחינת קדש
 והעזרה, ובין כל אחד היה פרכת ומסך
 אשר הוא מפסיק בין זה לזה, וכבר
 דברנו קצת מזה לעיל בפרשת תרומה²
 בפסוק (שמות כו, לה) 'ושמת את השלחן'.
 וכללו של דבר, כי הגמת המשפן וכליו
 הוא ממש כביכול הגמא ורמז לעלמין
 עלאין קדישין בכל הבחינות, והכל הוא
 אלהות הקדוש:

המשכן וכליו
 הם דוגמא
 כוונת לעולמות
 העליונים, והכל
 הוא אלוהות

והנה נודע³ כי ישנו עולם הקדוש הנקרא
 בבחינת עולם החשבון, ושם אחיזת
 הדינים רחמנא לצלן, ומשה רבינו עליו
 השלום היה רוצה להעלות אותו העולם
 ולהמתיקו בשרשו, על ידי שרשי חסד
 העליון הקדושים, וזה היתה פונת משה
 רבינו עליו השלום בפקדת המשפן:

והנה כבר כתבנו לעיל דבמלאכת המשפן
 היה חכמת אלהות וצרוף אותיות
 ושמות הקדושים כמו בבריאת שמים וארץ
 כמאמר חז"ל (ברכות נה.) 'יודע היה בצלאל
 לצרף כו'.⁴ והנה במעשה בראשית כתיב
 (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלהים'
 שמתחלה עלה במחשבה כו' (רש"י שם),
 ואחר כך כתיב (שם ב, ד) 'אלה תולדות
 השמים והארץ בהבראם בה' זעירא כתיב
 שמרמז לשם אדנ"י, ואחר כך כתיב 'ביום
 עשות ה' אלהים ארץ ושמים' הוא יחוד
 הוי"ה אלהי"ם, כמו כן פון משה רבינו
 עליו השלום ויחד הכל במלאכת המשפן
 בהמספר אשר פקד ומנה:

ולזה מרמז בזה הפסוק א'לה פ'קודי
 ה'משפן ראשי תבות 'אפה' וסופי
 תבות 'הין'. כי 'אפה' הוא מדת היבש,

כוונת מש"ר
 בפקודי המשכן
 להעלות
 ולהמתיק
 'עולם החשבון'

מש"ר כיוון
 ויחד במניין
 המשכן
 השמות שבהם
 נברא העולם

בפסוק נרמזו
 שמות אלהי"ם
 ואדנ"י, דינא
 קשיא ודינא
 רפיא

ציונים ומקורות

אין במלכות. וע"ע שם פ": 'והנה הבחי'
 ההוא הנקרא חשבון לעולם הוא בבחינת
 המלכות. ו. לעיל פר' ויקהל ד"ה והנה גבי
 מלאכת המשכן. ז. 'אמר רב יהודה אמר רב,
 יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן
 שמים וארץ. ח. 'ברא אלהים', ולא אמר
 ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראותו
 במידת הדין, וראה שאין העולם מתקיים
 והקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין,
 והיינו דכתיב 'ביום עשות ה' אלהים ארץ
 ושמים'. ט. 'אלה תולדות השמים והארץ
 בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים'.
 י. זוה"ק ח"א יז:

ג. עיין זוה"ק ח"ב נט: 'פקודא למבני מקדשא
 לתתא, כגוונא דבי מקדשא דלעילא, כמה
 דאת אמר (שמות טו, יז) 'מכון לשבתך פעלת
 יהוה' וכו', בית המקדש לתתא איהו קאים
 כגוונא דבית המקדש דלעילא, דקאים דא
 לקבל דא, וההוא בי מקדשא כל תקונוי, וכל
 פולחנוי, וכל אינון מאנין ושמשין, כולוהו אינון
 כגוונא דלעילא. משכנא דקא עבד משה
 במדברא, כולא הוה כגוונא דלעילא. וע"ע
 שלה"ק פר' תרומה תורה אור. ד. ד"ה אמנם
 עוד יש לאלוה מילין. ה. עיין עץ חיים שער
 או"א פ"ה: 'וז"ס עיניך בריכות בחשבון' כנוצר
 בוהר פנחס (ח"ג רכ), דכל חשבון וגימטריא

עיקר עבודת
הצדיקים
להמתיק
הדינים
ולהמשיך
ברכות לכנס"י

עבודת הלוים', הינו שזהו עקר עבודת הצדיקים הדבקים ונלוים אל השם יתברך ותורתו הקדושה, להמתיק הדינים ולהמשיך כל טיבו וחדו וכל ברכאין קדישין על ידי שרשי חסד העליון הקדוש, 'ביד איתמר', 'איתמר' הוא מספר ל"א פעמים שם אהי"ה הקדוש, והם עקר שרשי החסד שם א"ל הקדושים ושם אהי"ה הקדוש. וגם בחינת אהרן הכהן נודע פי הוא בחינת ומדת 'ורב חסד'י. וזהו עקר עבודת הצדיקים כל ימיהם, להמשיך כל טיבו וחדו וכל ברכאין להפנסת ישראל לעילא ולתתא, וכן יהי רצון אמן. והבן כל זה היטב:

וירקעו פחי הזהב וקציץ פתילים לעשות בתוך התכלת גו' מעשה חשב'. דהנה מלאכת מחשבת אסרה התורה הקדושה, ויליף ממלאכת המשכן"י שהיו כל עשיותיו במחשבה נכונה זכה וברורה

רומז לתקף הדין הקשה והיבש, והוא מספר פ"ו כמנין שם אלהי"ם בחינת דין, וזהו בחינת דינא קשיא. ו'הין' הוא מדת הלח, רומז שאינו כל כך דין הקשה, רק דינא רפיא, ו'הין' הוא מספר ס"ה כמנין שם אדנ"י הקדוש:

ורצה משה רבינו עליו השלום רבן של כל הנביאים להמתיקן בשרשי החסד, ולזה המתיקן בראשי תבות וסופי תבות של מ'שפין ה'עדו'ת, כי ראשי תבות הוא מ"ה שם מ"ה הקדוש וסופי תבות הוא ת"ן מספר יו"ד פעמים מ"ה, הינו שהמתיקן בשרשי עשר הויו"ת הקדושה"י. וגם אותיות אמצעיים של 'משפן' הם ש"כ, רומז שהמתיק גם כן הש"ך דינין"י, ואותיות אמצעיות של 'העד'ת' הם ע"ד מספר שם הקדוש אכדט"ם שהוא שם המתיק"י, להמתיק הדינים על ידי סוד הדעת, וזהו 'אשר פקד על פי משה' שהוא סוד הדעת העליון הקדוש"י:

מש"ר בפקודי
המשכן כיוון
והמתיק הדינים

כל מלאכת
המשכן היתה
במחשבה
נכונה וזכה

ציונים ומקורות

סתומה, הרי מ' אחרת קדמה לה, לפיכך גם היא במקומה עומדת, 'אכדט"ם' 'כטד' נוטריקון כ"י ט'ובים ד'ודיך, 'מיינ' מורה שורש השם הזה ברחמי הבינה, אשר שם היין משומר בענביו. טו. זוה"ק ח"ב רכא. "אשר פוקד על פי משה, דא רזא דדעת'. טז. עיין שער הכוונות דרושי ויעבור דרוש א: 'והנה אלו הי"ג תיקוני דיקנא דא"א וכו'. אבל הח' אחרונות שבהם שהם הנק' דיקנא דכהנא רבא, שהתחלתם היא מן התיקון הנקרא 'ורב חסד' משם ולמטה, כי רב חסד הוא בחי' כהנא רבא, כנודע שהכהן הוא בחסד'. יז. 'וירקעו את פחי הזהב וקציץ פתילים לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת השני ובתוך השש מעשה חושב'. יח. ראה רש"י זבחים מז. "מלאכת מחשבת אסרה תורה, שנשמכה שבת לפרשת המשכן בויקהל, ומלאכת מחשבת שהעושה אותה מתכוין למלאכה

יא. ראה שמו"ר כא, ד. יב. עיין לעיל פר' ויקהל ד"ה וביאור עוד. יג. עיין שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ה: 'שני בחי' מיני דינים יורדים מלמעלה, הא' היא כי יורדים לז"א ש"ך ניצוצין של דינים ושורשם הם מן ל"ב נתיבות חכמה כל אחד כלול מ' הם ש"ך וכו'. יד. עיין פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ"ז, וע"ע שלה"ק מס' פסחים ספירת העומר: 'ולפי שבאלו ימים שולט סוד 'אלהים', אנו מחשבין מהבינה תמורה לשלוש אותיות האמצעיות, כדי למתק דיניו, והחילוף הוא 'כטד', נוטריקון כ"י ט'ובים ד'ודיך (שה"ש א, ב). ואותיות 'אם', שהם תחילה וסוף לשם זה, אין להם תמורה, מפני ש'כטד', הן אותיות הקודמות לאותיות 'להי' בסדר אלפא ביתא הישרה, שמחפה על הדין, ומושיבין אותו אחור להחלישו ולמתקו. והנה 'א' אין לה עוד אות קודמת כלל, ועוד אין דינה קשיא המ"ם

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

פרשת פקודי

וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן. בַּמִּדְבָּר (שמו"ר נב, ה) א' הָדָא הוּא דְכָתִיב (שיר השירים ג, יא) 'צִיאִנָּה וּרְאִינָה בְנוֹת צִיּוֹן בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֹחַת לְבוֹ, בָּנִים הַמְצִינִים לִי עַל יְדֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, בַּעֲטָרָה וְגו' מָה הָעֲטָרָה מְצִירָת וְכו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק חֲזוֹרְתִּי עַל כָּל הַמִּקְרָא וְכו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי מֵהוּ 'בַּעֲטָרָה' וְגו', אָמַר לֹא הֵן, מְשַׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיא לֹא בֵּת יְחִידָה וְהִיא מְחַבְּבָה בְּיוֹתֵר עַד שֶׁקָּרָאָה בְּתִי, אַחֲוִיתִי, אִמִּי וְכו', עָמַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ. 'בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ' עַל הַיָּם, 'וּבְיוֹם שְׂמֹחַת לְבוֹ' בְּאַהֲלָה מוֹעֵד. דָּבָר אַחֵר 'בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ'

דברי המדרשים בחכמות ישראל להקדוש ברוך הוא

בַּמִּשְׁכָּן, 'וּבְיוֹם שְׂמֹחַת לְבוֹ' בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכו' עֵינֵי שָׁם. בַּמִּדְבָּר שִׁיר הַשִּׁירִים (ב, מה) 'דוֹדִי לִי וְאֲנִי לֹא וְגו' (שה"ש ב, טז), הוּא לִי לְאֵלֹהִים וְאֲנִי לֹא לְאֵמָה, הוּא לִי לְאֵלֹהִים 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ' (שמות כ, ב), וְאֲנִי לֹא לְאֵמָה שְׁנֵאֲמַר (ישעיה נא, ד) 'וְלֹאֲוֹמֵי אֵלִי הֶאֱזִינָה'. הוּא לִי לְאֵב שְׁנֵאֲמַר (שם סג, טז) 'כִּי אַתָּה אֲבִינִי', 'כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאֵב' (ירמיה לא, ח), וְאֲנִי לֹא לְבֵן, 'בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל' (שמות ד, כב), 'בָּנִים אַתֶּם' (דברים יד, א). הוּא לִי לְרוּעָה שְׁנֵאֲמַר (תהלים פ, ב) 'רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הֶאֱזִינָה', וְאֲנִי לֹא לְצֹאן שְׁנֵאֲמַר (יחזקאל לד, לא) 'וְאֶתְנָה צֹאנִי וְגו'. הוּא לִי לְשׁוֹמֵר שְׁנֵאֲמַר (תהלים קכא, ד) 'הִנֵּה לֹא יָנוּם'

ציונים ומקורות

א. 'דבר אחר ויביאו את המשכן', הדא הוא דכתיב (שיר השירים ג, יא) 'צִיאִנָּה וּרְאִינָה בְנוֹת צִיּוֹן בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֹחַת לְבוֹ, בָּנִים הַמְצִינִים לִי עַל יְדֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, בַּעֲטָרָה וְגו' מָה הָעֲטָרָה מְצִירָת וְכו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק חֲזוֹרְתִּי עַל כָּל הַמִּקְרָא וְכו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי מֵהוּ 'בַּעֲטָרָה' וְגו', אָמַר לֹא הֵן, מְשַׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיא לֹא בֵּת יְחִידָה וְהִיא מְחַבְּבָה בְּיוֹתֵר עַד שֶׁקָּרָאָה בְּתִי, אַחֲוִיתִי, אִמִּי וְכו', עָמַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ. 'בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ' עַל הַיָּם, 'וּבְיוֹם שְׂמֹחַת לְבוֹ' בְּאַהֲלָה מוֹעֵד. דָּבָר אַחֵר 'בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ'

אמר לו הן, משל למלך שהיתה לו בת יחידה, והיה מחבבה ביותר מדאי והיה קורא אותה בתי, לא זו מחבבה עד שקראה אחותי, ועד שקראה אמי, כך הקב"ה בתחלה קרא לישראל בת, שנאמר (תהלים מה, יא) 'שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך', לא זו מחבבן עד שקראן אחותי, שנאמר (שיר השירים ה, ב) 'פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה', לא זו מחבבן עד שקראן אמי, שנאמר (ישעיה נא, ד) 'הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע', עמד רבי שמעון בן יוחי ונשקו על ראשו. 'ביום חתונתו' בסיני, 'ביום שמחת לבו' בירושלים. דבר אחר, 'ביום חתונתו' על הים, 'וביום שמחת לבו' באהל מועד. דבר אחר, 'ביום חתונתו' במשכן, 'וביום שמחת לבו' בבית המקדש, וכן דוד אמר (תהלים מח, ג) 'יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב'.

וְגו', וְאֲנִי לוֹ לְכָרֶם שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ה, ז) 'כִּי כָרֶם ה' צִבְאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל':

הַנֶּהָה כְּתִיב (שמות מ, ב) 'בְּיוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן תִּקֵּים אֶת הַמִּשְׁכָּן' וְגו', כִּי יָדוּעַ² שֶׁאֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג לְשׁוֹם נִבְרָא, וְדָבָר זֶה יָדוּעַ לְכָל הַנִּבְרָאִים גַּם הַשְּׂכָלִיִּים שֶׁאֵין בְּאֶפְשָׁרָם לְהַשִּׁיג שׁוֹם עֲנִין מַעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִית לִיה צִיּוֹר בְּשׁוֹם אוֹת, וְהוּא בְּלִי תַחֲלָה וְסוֹף, וְהָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם הֵם בְּגִבּוֹל וְסוֹף וְשִׁעוֹר. אֲכֵן כְּשֶׁעָלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ כְּדִי שִׁיְהִי בְּרוּאִים שִׁיכִירוּ מְלֻכוֹתוֹ, וְהֵגֶם שֶׁבְּאֲמַתַּת הָעֲלִיּוֹנִים עוֹבְדִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֻמוֹת כְּפִי רַב שְׂכָלָם, מְכַל מְקוֹם עֶקֶר חֲדוּשׁ עוֹלָם לֹא הָיָה כִּי אִם בְּשִׁבְלֵי עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבָּתָם בְּעוֹלָם הַשְּׁפָל מְלֹא מְכַל מִינֵי הֶבֶל וּרְעוֹת רוּחַ. וְלָזֶה אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (מלכים א ח, יב) 'ה' אָמַר לִשְׁכֵּן בְּעֶרְפֶּל', רוּמֵז לְעוֹלָם הַזֶּה הַמֶּלֶא מְכַל מִינֵי חֲמָדוֹת וְתַאֲוֹת מְגִנּוֹת וּבַחֲשֻׁכָה מִמֶּשׁ יִתְהַלְכוּ, וְשֵׁם מְבָרְרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְדִידֵיו, אֲהַבְתּוֹ וַיִּרְאֵתוֹ וּשְׁאָר מִדּוֹת טוֹבוֹת לְעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם מְשַׁכְּנֵוּ וּבֵית שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. לָזֶה אָמַר (משלי ג, יט) 'ה' בְּחֻכְמָה יֹסֵד אֶרֶץ', בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הַקְדוּמָה בְּשִׁבְלֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הִיָּה הַתִּיִּסְדּוֹת הַמִּשְׁכָּן וְכָל כָּלָיו כִּידוּעַ מִזֶּהֱרַר הַקְדוּשִׁי וּמִשְׁאָר סִפְרֵי קִבְלָה. וְזֶהוּ פְרוּשׁ 'בְּיוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן', כְּמוֹ שֶׁהָיָה הַתַּחֲדָּשׁוֹת הָרִאשׁוֹן בְּמַחֲשַׁבָה הַקְדוּמָה, 'תִּקֵּים אֶת הַמִּשְׁכָּן', שִׁיְהִיָּה בֵּית שְׂכִינָת וְעַד אֲלֵיו

עיקר חידוש העולם, שבעולם השפל מלא חשכות ועבדו בני את השי"ת

יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר הָיָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וְנִכּוֹן כְּסֹאֵ מֵאָז:

וְכֵן הָאֲמַת כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (ישעיה ס, כא) 'מַעֲשֵׂה יָדֶי לְהַתְפָּאֵר', כִּי כְּפִי שִׁישְׂרָאֵל מְכַשִּׁירִין מַעֲשִׂיהֶם כִּכָּה מְגִבִּילִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ כִּידוּעַ³, וְזֶהוּ פְרוּשׁ 'בְּנִים מְצִינִים לִי', כְּחוֹתֶם שׁוֹקֵעַ שֶׁנִּכְנָס בּוֹ חוֹתֶם בּוֹלֵט כִּכָּה כְּפִי הַצִּיּוֹן שֶׁהֵם עוֹשִׂים כֵּן מְצִינִים אוֹתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם כָּל מִינֵי טוֹבוֹת מַחֲמַת שֶׁהֵם בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם. וְזֶהוּ פְרוּשׁ 'הוּא לִי לֵאלֹהִים שֶׁנֶּאֱמַר 'אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ'', הֵינּוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִתְנַהֵג בְּעוֹלָמוֹ לְפִי הַכְּשֻׁרִת מַעֲשִׂיהֶם, וְהֵינּוּ 'אֱלֹהֶיךָ', מִמֶּשׁ לְפִי בְּחִינַתְךָ, וְאֲנִי לוֹ לְאִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר 'וְלֹאֹמִי אֵלֵי הָאֲזִינָה', כִּי כְּשִׁישְׂרָאֵל מְטִים אֲזָנָם לְתוֹרָתוֹ וּלְמַצּוֹתָיו, כְּבִיכּוֹל עַל יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת אוֹדֵנִין קִדִּישִׁין לְמַעְלָה, וְכְּבִיכּוֹל נַעֲשֶׂה חֲדוּשׁ מַחִין לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם רַב טוֹבוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְכָל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם כָּל מִינֵי טוֹבוֹת עַל פִּי עֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הָאֵדָם. וְהֵינּוּ 'הוּא לִי לְאָב', הוּא לְשׁוֹן רְצוֹן, וְאֲנִי לוֹ לְבֵן, 'בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל', וְהֵינּוּ מִדְּרָגָה עֲלִיּוֹנָה. אֲכֵן כְּשֶׁהֵם אֵינָם כָּל כָּךְ בְּמִדְּרָגָה גְּדוּלָּה, אֲזִי הֵם בְּבְּחִינַת אֶהְיֶה בְּגִימְטְרִיא 'וְאִתְּנָה', וְהֵם בְּבְּחִינַת צֶאֱן נִהְגַּ כְּצֶאֱן יוֹסֵף, וְהֵם בְּמִדְּרָגַת יַעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שה"ש א, ח) 'צִאִי לָךְ בְּעֶקְבִי' הַצֶּאֱן, הוּא אוֹתִיּוֹת 'יַעֲקֹב' שֶׁאֵין יְכוּלִים לְקַבֵּל בְּמִדְּרָגַת בֶּן, וְעַם כָּל זֶה הוּא לָהֶם לְרוּעָה, כְּאִמָּה הַמְרַעָה וּמְנִיקָה אֶת בְּנָהּ כְּשֶׁהוּא בִּימֵי יְנִיקָה:

הקב"ה מושפיע טובו לישראל כפי הכשרת מעשיהם וגם כשאֵינם במדרגת בן מושפיע להם

◆ ציונים ומקורות ◆

לב: 'וכד עבדין עובדין דכשרן יהבין תוקפא וחילא לקודשא ברוך הוא, ועל דא כתיב (תהלים סח, לה) 'תנו עז לאלהים', במה, בעובדין דכשרן'.

ב. מעיקרי האמונה 'אני מאמין באמונה שלימה שהבורא ית"ש אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף' וכו' (פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין פ"י מ"א). ג. עיין ח"ב רכא. ד. עיין זוה"ק ח"ב

כשישראל
בבחינת
השלמות
ועושים נח"ר
לפניו הם
בבחינת א"ם
כביכול כמו אם
שמפרנסת את
בנה

וְהָיָה אֲמָרוֹ בְּזֵהָר הַקָּדוֹשׁ (ח"א מה.) וְיָדִים
אֵינוֹן שׁוֹפְרָא דְאַתְתָּא, וְהָאֵמֶת שְׁהִגֵּם
שְׁכָפִי הַנִּרְאָה אִי אֶפְשָׁר שְׁתַּגְלָה הַדָּדִים,
אֲמָנָם כְּשֶׁהָאֵם צְרִיכָה לְפָרֶנֶס וּלְהַנִּיק אֶת
בְּנָהּ וּמִכְרַחַת לְגָלוּת דִּידֶיהָ, עַל יְדֵי זֶה
נוֹשָׂאֵת חֵן בְּעֵינֵי בַּעֲלָהּ שְׁמַגְדִּילָת לֹו בָּנִים
לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט עַל
פִּי מַה שְׁאֲמָרוֹ בְּזֵהָר הַקָּדוֹשׁ (ח"ג קעא.)^ה עַל
פְּסוּק (זכריה יד, ח) 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ
מִיָּם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם', שְׁכַשְׁנָתְמִילָא פָּה
הַתִּינוּק וּמִחֲזִיר הַחֶלֶב לְפּוּמָא דְאַמָּא וְיִשׁ
לָהּ תַּעֲנוּג גָּדוֹל מְזֶה. וְכָל זֶה הוּא
כְּשֶׁהַתִּינוּק הוּא בָּרִיא וְחֹזֵק וְעוֹלָה בְּתוֹקְפָא
דְּאַמָּא כְּאֶשֶׁר יֵשָׂא הָאֲמִן אֶת הַיֶּנֶק, מַה
שְׁאִין בֶּן כְּשֶׁהַתִּינוּק הוּא חָס וְשָׁלוֹם חוֹלָה
וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיאוֹ עַל יְדֵיהָ, וְצְרִיכָה
לְהַרְפִּין עֲצָמָה עָלָיו בַּעַת הַנִּקְתּוֹ, וְאִזּוֹ אִי
אֶפְשָׁר שְׁיִהְיָה הַתַּעֲנוּג הַנִּל, כִּי לֹא יִגִּיעַ
בְּדַרְךָ זֶה הַחֶלֶב הַחוּזָר מִפִּיו לְפִיהָ עַל צַד
הַטָּבַע, וְזֶהוּ נִקְרָא בְּחִינַת 'אֲמָא רַבִּיעָא עַל
בְּנִין' וְלִכֵּן עֲתָה עַל כָּל פָּנִים מִהֲרָאוּי
לְהַכְשִׁיר מַעֲשִׂים לְהִיּוֹת עַל כָּל פָּנִים
בְּמִדְרָגָה הָא' בְּבִחִינַת 'יִנְיָקָה', שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ
לְבִחִינַת 'אֵם רַבִּיעָא עַל בְּנִין'. אֲמָנָם יִשׁ
מִדְרָגָה יוֹתֵר גָּדוֹלָה מִכָּל זֶה, כְּשִׁישְׁרָאֵל הֵם

בְּבִחִינַת הַשְּׁלֵמוֹת וְעוֹשִׂים נַחַת רוּחַ לְפָנָיו
כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ (זוה"ק ח"ג ז:)^א 'יִשְׂרָאֵל מְפָרֶנֶסִין
לְאַבִּיָּהֶם שְׁבַשְׁמִים', וְאִזּוֹ הֵם בְּבִחִינַת כָּרֶם,
רוֹמְזוֹ לְתַעֲנוּג, וְזֶה שְׁאֲמָר 'הוּא לִי לְשׁוֹמֵר
וְאִנִּי לוֹ לְכָרֶם'. וּבְחִינָה זֹו נִקְרָא 'אֵם'
כְּבִיכּוֹל כְּמוֹ שְׁהָאֵם מְפָרֶנֶסֶת בְּנָהּ, וְזֶהוּ
'בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ':

וְזֶהוּ אֲמָרָם 'לֹא זֹו מִחֲבֻבָּה עַד שְׁקָרָא
בְּתִי', הֵינּוּ שְׁאִינוֹ קוֹרָא אוֹתָהּ בְּשֵׁמָהּ,
וְזֶהוּ נִקְרָא 'בְּתִי' הֵינּוּ 'בֵּת יו"ד', כְּמוֹ
שְׁכָתוּב (שה"ש ד, ח) 'אֲתִי מְלַכְנוֹן כֹּלָה',
'לְבָנוֹן' הוּא 'לֵב נו"ן' שְׁאִזּוֹ הִיָּה כְּבִיכּוֹל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּבִחִינַת הַשְּׁתוּוֹת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְכֵן 'אֲתִי' הוּא 'אֶת יו"ד' כִּי בְּמַחְשַׁבְתּוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת יו"ד הַמְלּוּי הוּא ו"ד. וְאַחֲרֵי
כֵן 'לֹא זֹו מִחֲבֻבָּה עַד שְׁקָרָא אַחוּתִי', הֵינּוּ
הַתַּגְלּוּת. 'וְלֹא זֹו מִחֲבֻבָּה עַד שְׁקָרָא אֲמִי'
שְׁכַכְּיכּוֹל נִתְעַטֵּר בָּם:

וְהָיָה הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים כְּשִׁאֲוִמְרִים תוֹרָה,
דְּבוֹרָם עוֹשֶׂה רָשָׁם, נִמְצָא כְּשִׁגְלָה
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי הַדָּבָר הַזֶּה, נַעֲשֶׂה
בְּאוֹתָם הַדְּבוּרִים מְרַכְּבָה לְמִדָּה זֹו שֶׁל עֲטָרָה
שְׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ, לְכַךְ עָמַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחִי וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ שְׂיִדְבֵק אֶת עֲצָמוֹ
בְּמִדָּה זֹו, וְהֵבִין:

בביאור כינוי
הקב"ה
לישראל בתי
אחותי אמי

כשצדיקים
אומרים תורה
דיבורם עושה
רושם

◆ ציונים ומקורות ◆

לעבדוהי אכיל הוא סעודתא דיליה, ואינון
אכלי סעודתייהו, הדא הוא דכתיב (שה"ש ה, א)
'אכלתי יערי עם דבשי' דא סעודתא דמלכא,
'אכלו רעים שתו ושכרו דודים' דא סעודתא
דידהו מריחא דקרבנא כד ריחא דקרבנא הוה
סליק בגיני כך אקרי ריח ניחוח לה', ריח
לעבדוהי ניחוח לה', ועל דא סעודתא דמלכא
אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי ובגין כך ישראל
מפרנסי לאביהן שבשמים תנינן, ומסעודתא
דמלכא מאן אכיל אלא אינון נשמתין
דצדיקייא'.

ה. 'והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים
חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון
(זכריה יד, ח) וכו', וכד יקום יומא דא מגו שבכין
דעזרה, יקום נביעו דמיא וההוא נביעא מן הים
הקדמוני להוי כגוונא דאימא דברה בין
דרועהא ומסגיאנו חלבא דיניק אתמלי פומיה
ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך
חצים אל הים הקדמוני. ו. עיין זוה"ק ח"א רג.
ז. 'תא חזי בשעתא דאשתכח מזונא לתתא,
אשתכח מזונא לעילא, למלכא דאתקין
סעודתא דיליה ולא אתקין לעבדוהי, כד אתקין